
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

העת החדשה המוקדמת - 13024

תאריך עדכון אחרון 31-08-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ענת הלמן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: anathelman85@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: תיאום מראש בדוא"ל

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס דן בסוגיות מרכזיות בתולדות היהודים במאות טז-יח. בעזרת עיון במגוון מאמרים אקדמיים וניתוחם, מתחקה הקורס אחר תהליכים כלכליים, חברתיים, פוליטיים, דתיים ותרבותיים שאפיינו את חיי היהודים באירופה ובתפוצות אחרות.

מטרות הקורס:

לצד הכרות ראשונית עם ההיסטוריה היהודית המודרנית, הסמינר מבקש להציג את שיטות המחקר ההיסטורי ומגמות מרכזיות הרווחות בכתיבה האקדמית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להבחין במגמות המרכזיות המאפיינות את המחקר ההיסטורי ולבקר אותן, לקשר תופעות ספציפיות לתהליכים ארוכי טווח, לסכם מגמות היסטוריות ולסווגן.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: מדי שבוע יידון בכיתה מאמר שיפוענח וינותח בבית. בסוף הקורס תוגש מטלה קצרה.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

ראשית העת החדשה

הרפורמציה הפרוטסטנטית

מגורשי ספרד באימפריה העות'מאנית

הגטו הוונציאני

פולין-ליטא

תח ותט

השבתאות

יהודי החצר

האימפריה ההבסבורגית

חסידים ומתנגדים

ראשית תנועת ההשכלה

מהפכה ואמנסיפציה

חומר חובה לקריאה:

Jarrett A. Carty, "Martin Luther's Anti-Judaism and Its Political Significance",

- Antisemitism Studies*, 3/2 (2019), 317-342
- יוסף הקר, "הפעילות האינטלקטואלית בקרב יהודי האימפריה העות'מאנית במאות השש-עשרה והשבע-עשרה", תרביץ, נגד (תשמ"ד), 603-569.
- משה אורפלי, "אמונה ושררה במאבק על היהדות הרבנית בוונציה בתקופת הברוק", פעמים, 80 (תשנ"ט), 59-44.
- אלחנן ריינר, "עליית הקהילה הגדולה: על שורשי הקהילה היהודית העירונית בפולין בעת החדשה המוקדמת", גלעד, 20 (תשס"ו), עמ' 13-27.
- Frank E. Sysyn, "The Khmel'Nyts'kyi Uprising: A Characterization of the Ukrainian Revolt", *Jewish History*, 17/2 (2003), 115-139
- בת-ציון עראקי קלורמן, "השבתאות בתימן", פעמים, 15 (תשמ"ג), 57-47.
- Deborah Hertz, "The Despised Queen of Berlin Jewry, or the Life and Time of Esther Liebmann", *From Court Jews to the Rothschilds: Art, Patronage and Power, 1600-1800*, Vivian B. Mann and Richard I. Cohen (eds.), (New York, 1996), pp.67-77.
- ברוך מבורך, "מעשי ההשתדלות באירופה למניעת גירושם של יהודי בוהמיה ומוראביה, 1744-1745", ציון, כח-גד (תשכ"ג), עמ' 125-164.
- עמנואל אטקס, "הבעש"ט כמיסטיקן ובעל בשורה בעבודת ה'", ציון, סאד (תשנ"ו), 454-421.
- זהר שביט, "מה אתה עושה כשאתה קם בבקר: תפקידה של 'ספריית ההשכלה' בשינוי ההביטוס היהודי", הספרייה של תנועת ההשכלה: יצירתה של רפובליקת הספרים בחברה היהודית במרחב הדובר גרמנית, שמואל פיינר ואחרים (עורכים), (תל-אביב, תשע"ה), 62-39.
- Maurice Samuels, "The Revolution Reconsidered", in *The Right to Difference: French Universalism and the Jews* (Chicago and London, 2016), 17-49, 201-206
- חומר לקריאה נוספת:
- David B. Ruderman, *Early Modern Jewry A New Cultural History* (Princeton University Press Princeton and Oxford, 2010)
- Johnathan Karp and Ada Sutcliffe, *History of Judaism: The Early Modern World, 1500-1815* (Cambridge, 2018).
- Jonathan Schorch, "Portmanteau Jews: Sephardim and Race in the Early Modern Atlantic World", *Jewish Culture and History*, 4/2 (2001), 59-74.
- Adam Teller, "The Wars in Eastern Europe, the Jews of Jerusalem, and the Rise of Sabbateanism: The Shaping of the Jewish World in the Mid-Seventeenth Century", *Jewish History*, 33 (2020), 377-402.
- Kenneth Austin, *The Jews and the Reformation* (Yale University Press, 2020).
- Emily Benichou Gottreich, "Of Messiahs and Sultans: Ahabbata Zevi and Early Modernity in Morocco", *Journal of Modern Jewish Studies*, 12:2 (2013), 184-209.
- Michael A. Meyer, "Modernity as a Crisis for the Jews", *Modern Judaism*, 9/2 (1989), 151-164
- Daniel Hershenzon, "Jews and the Early Modern Mediterranean Slave Trade", in *Jews and the Mediterranean Book*, Matthias B. Lehmann and Jessica M. Marglin (eds.), (Indiana, 2020), 81-106.

Debra Kaplan, "Jews in Early Modern Europe: The Sixteenth and Seventeenth Centuries", *History Compass* 10/2 (2012), 191-206.

שמואל פיינר, עת חדשה: יהודים באירופה במאה השמונה עשרה, 1700-1750 (ירושלים, תשע"ז)
גרשם שלום, שבתי צבי והתנועה השבתאית בימי חייו (תל אביב, תשי"ז).
שמואל אטינגר, "ראשית תמורה ביחסה של החברה האירופית ליהודים", מחקרים בתולדות עם ישראל
בעת החדשה, כרך א', ירחמיאל כהן (עורך), (ירושלים, תשנ"ח), עמ' 11-37.
קהל ישראל: השלטון העצמי היהודי לדורותיו, כרך ג': העת החדשה, ישראל ברטל (עורך), (ירושלים,
תשס"ד).
אריה גרטנר (עורך), יהודי אנגליה בעת החדשה (ירושלים, תשמ"א).
עמנואל אטקס, בעל השם: הבעש"ט - מאגיה, מיסטיקה, הנהגה (ירושלים, 2000).
עמנואל אטקס, יחיד בדורו: הגאון מווילנה - דמות ודימוי (ירושלים, תשנ"ח).
מיכאל מאיר, צמיחת היהודי המודרני (ירושלים, תשנ"א).
שמואל פיינר, מהפכת הנאורות: תנועת ההשכלה היהודית במאה ה-18 (ירושלים, תשס"ב).
מחקרים בתולדות עם ישראל בעת החדשה, כרך א', ירחמיאל כהן (עורך), (ירושלים, תשנ"ח).
Richard Cohen, *Jewish Icons: Art and Society in Modern Europe* (Berkeley, 1998).
ירחמיאל כהן, "רטוריקת האמנסיפציה של היהודים ותמונת העתיד", המהפכה הצרפתית ורישומה,
ירחמיאל כהן (עורך), (ירושלים, תשנ"א), עמ' 145-169.
יהודה ליבס, "המשיחיות השבתאית", פעמים, 40 (תשמ"ט), 4-20.
עמנואל אטקס, "שלושה מנהיגים מתמודדים עם משבר - הגאון מווילנה, רבי חיים מוולוז'ין ורבי ישראל
סלנטר", לשם שמייס: חסידים, מתנגדים, משכילים ומה שביניהם (ירושלים, 2016), 139-157.
שמואל אטינגר, "שורשי האנטישמיות בעת החדשה", מחקרים בתולדות עם ישראל בעת החדשה, כרך
ב', ירחמיאל כהן (עורך), (ירושלים, תשנ"ח), 111-137.
יוסי מאלי (עורך), העת החדשה המוקדמת (ירושלים, 2018).
ירון בן נאה, "והיתה לך שפחת עולם": עבדות ועבדים בחברה היהודית-העות'מאנית, המזרח החדש,
נ' (תשע"ה), 66-90.

ש' ארתור ציגלמן, "עסקי חכירות של יהודי פולין וקשרם להתהוות ועד ארבע ארצות", ציון, מז/ב
(תשמ"ב), 112-144.
שמואל פיינר, "יצחק אייכל: ה'יזם' של תנועת ההשכלה בגרמניה", ציון, נב/ד (תשמ"ז), 427-469.

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 10 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 90 %

מידע נוסף / הערות: